

ÖĞRENME ALANI: KÜLTÜR VE MİRAS

2. ÜNİTE: ADIM ADIM TÜRKİYE

KONU 1: GÜZEL ÜLKEM

KAVRAMLAR

Yer: Toprak, ülke bölge, diyar mevki vb.

Sanat: Bir şey yapmada gösterilen ustalık, hüner beceri, yetenek.

Doğal Varlıklarımız:

Doğada insan eli değmeden oluşan ve gezilip görülebilecek özelliği olan unsurlara doğal varlık denir.

Dağ, deniz, ova ırmak, göl, orman vb. gibi

- ✓ Doğal varlıkların yapılışında insanlar görev almamışlardır.
- ✓ Doğanın kendisinde var olan coğrafi unsurlardır.
- ✓ İnsanlar tarafından sonradan keşfedilmiş ve çevresine yeni yerleşim yerleri kurulmuştur.
- ✓ Ülkeler, doğallığın bozulup kaybolmaması için o bölgeyi koruma altına alırlar.

Denizler, deniz kıyıları, adalar, doğal oluşumlar, karlı dağlar, göller, ırmaklar, ormanlar ve milli parklar turistlerin gezip konakladığı başlıca yerlerdir.

Ülkemizdeki güzelliklerden biri de doğal parklardır.

Doğal parklar, manzarası ve farklı nitelikleri olduğundan koruma altına alınmış yerlerdir. En bilinen doğal parklar arasında; Kuş Cenneti, Uludağ, Yedigöller vardır.

Yurdumuzun Belli Başlı Doğal Güzellikleri

- Ilıca şelalesi - Kastamonu
- Damlataş Mağarası - Antalya
- Pamukkale Travertenleri - Denizli
- Manavgat Şelalesi - Antalya
- Saklıkent - Muğla
- Kelebekler Vadisi - Muğla
- Cennet ve Cehennem Mağaraları - Mersin
- İnsuyu Mağarası - Burdur
- Kuş Cenneti (Manyas gölü) - Balıkesir
- Abant Gölü - Bolu
- Ağrı Dağı - Ağrı
- Peri Bacaları - Nevşehir
- Yedigöller - Bolu
- Ayder yaylası - Rize
- Uludağ - Bursa
- Erciyas - Kayseri

Tarihi Eserlerimiz

Tarihi eserler, geçmiş uygarlıklardan bugüne kadar kalan din, bilim, düşünce, sanat, edebiyat ve mimari gibi alanlarda ortaya konan eserlerdir.

- ✓ Tarihi eserler insanlar tarafından yapılmışlardır.

- ✓ Tarihi eserler koruma altındadırlar. Zarar görmemeleri için korunurlar.
- ✓ Tarihi eserler insanlığın ortak mirası olduğundan ziyaretçilere açık tutulur.

Ülkemiz, tarihi eserler bakımından çok zengindir. Saraylar, evler, köprüler, tiyatrolar, kaleler, camiler, kiliseler, hamamlar ve kervansaraylar tarihi eserlere örnek verilebilir.

TARİHİ GÜZELLİKLERİMİZ

- Selimiye Cami - Edirne
- Dalyan ilçesi - Muğla
- Antalya- Alanya Kalesi - Antalya
- Saat kulesi - Çanakkale
- Hasan padişah kümbeti - Bitlis
- Yunus Emre çeşmesi - Eskişehir
- Odun pazarı ilçesi - Eskişehir
- Yeşil Türbe - Bursa
- Efes Antik Kenti - İzmir
- Topkapı Sarayı - İstanbul
- Nemrut Harabeleri - Adıyaman
- Artemis Tapınağı - İzmir
- Sümela Manastırı - Trabzon
- Aspendos Tiyatrosu - Antalya
- Apollon Tapınağı - Aydın
- Troia Antik Kenti - Çanakkale
- Balıkli Göl - Şanlıurfa
- Zeugma Antik Kenti - Gaziantep
- Ani Harabeleri - Kars

Dünya Miras Listesi

Tüm dünya için önemli bir değer taşıdığı UNESCO'ya bağlı Dünya Miras Komitesi tarafından belirlenmiş ve buldukları ülkenin devleti tarafından korunması garanti edilmiş doğal ve kültürel varlıkların listesidir. Böyle bir liste oluşturmadaki amaç, tüm insanlığın malı olan değerlerin korunmasında uluslararası İş birliğini mümkün kılmaktır.

Ülkemizin, dünya miras listesinde yer alan doğal ve kültürel varlıklarından bazıları şunlardır:

- ✓ İstanbul'un tarihî alanları,
- ✓ Göreme Millî Parkı ve Kapadokya,
- ✓ Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası,
- ✓ Hattuşaş,
- ✓ Nemrut Dağı,
- ✓ Xanthos (Santos) - Letoon,
- ✓ Hierapolis - Pamukkale,
- ✓ Safranbolu Şehri.
- ✓ Truva Arkeolojik Kenti

KONU 2: ZENGİN KÜLTÜRÜMÜZ

KAVRAMLAR

Darüşşifa: Eskiden hastanelere verilen addır.

Kümbet: Anıt mezarlara kümbet denir.

Hisar: Bir şehrin veya önemli bir yerin korunması için taştan yapılmış, yüksek duvarlı ve kuleli, çevresinde hendekler bulunan küçük kalelere hisar denir.

Ozan: Saz çalarak şiirler, deyişler ve destanlar söyleyen halk sanatçısı, saz şairi, aşık.

Kale: Düşman saldırılarından korunmak için yapılmış etrafı surlarla çevrili askeri yapıların bulunduğu bölgedir.

Harabe: Yıkılmış veya yıkılmaya yüz tutmuş yapılara harabe denir.

Kervansaray: Selçuklular ve Osmanlılar döneminde yolcuların ve ticaret kervanlarının ihtiyaçlarını karşılayıp güvenliklerini sağlamak için yapılmış büyük konaklama yerleridir.

İmarethane: Ücretsiz yemek dağıtılan aşevi.

Sahaflar: Özellikle eski kitapların satıldığı yerdir.

Cami: Müslümanların ibadethanesidir.

Kilise: Hıristiyanların ibadethanesidir.

Havra: Musevilerin ibadethanesidir.

Türbe: Önemli kişiler için yapılmış anıt mezar niteliğinde olan ve içinde mescit de bulunan yapıdır.

Medrese: Müslüman ülkelerde orta ve yüksek eğitim yapıldığı eğitim kurumlarına medrese denir.

Külliye: Bir caminin çevresinde cami ile birlikte kurulmuş medrese, imaret, sebil, kitaplık, hastane vb. yapıların bütünü.

Saray: Eskiden hükümdarların, önemli eyalet yöneticilerinin oturdukları ve ülkeyi yönettikleri yerdir.

Miras: Bir neslin kendinden sonra gelen nesle bıraktığı her şeye miras adı verilir.

Tarihi Miras: Geçmiş uygarlıklardan günümüze kalan ve insanlık için değer taşıyan eserlerin tümüdür.

Aile: Evlilik ve kan bağına dayanan, karı, koca, çocuklar, kardeşler arasındaki ilişkilerin oluşturduğu toplum içindeki en küçük birlik

Akraba: Kan bağıyla birbirine bağlı olan kimseler

Akrabalık: Akraba olma durumu

Değer: Bir ulusun sahip olduğu sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel değerlerini kapsayan maddi ve manevi öğelerin bütünü:

Değişim ve süreklilik:

Tören: Anma, kutlama, nişan, evlenme, ölüm gibi sebeplerle yapılan toplantı, merasim, seremoni.

Din: Kutsal ve ahlaki nitelikleri, çeşitli ayin, değer ve kuralları olan inançlar bütününe verilen isim veya değerdir. İslamiyet, Hıristiyanlık, Musevilik gibi

Gelenek: Bir toplumda eskilerden kalmış, saygın tutulup kuşaktan kuşağa aktarılan, yaptırım gücü de olan kültürel alışkanlık ve davranışlardır. Kız isteme, düğün törenleri, kına gecesi gibi.

Ortak Miras: Tüm insanlık için değer taşıyan tarihi, doğal ve kültürel varlıkların tümü. Yazı alfabe, bilimsel buluşlar, Peribacaları, Çin Seddi, Mısır Piramitleri, Taç Mahal gibi

Görenek: Bir şeyi eskiden görüldüğü gibi yapma alışkanlığı, adet. Misafire kahve ikram etme, sağ elle yemek yeme gibi...

Örf: Yasa olmadığı halde toplumun bireyleri arasında ortak alışkanlık olarak uygulanan akla uygun, dince iyi kabul edilen davranış ve kurallardır. Büyüklere saygılı olmak, hile yapmamak gibi...

Adet: Bir toplumda nesilden nesile geçen ,halk arasında uygulanan iyilik ve kötülük,değer hükümlerine göre yapılması ve yapılmaması gereken davranışları belirten kurallardır.Gelinlik giymek gibi....

KÜLTÜR

✓ Kültür bir toplumun tarihi gelişme süreci içinde meydana getirdiği maddi ve manevi değerlerin bütünüdür.

✓ Toplumun kendisine ait olan ve onu diğer toplumlardan farklı kılan değerler bütünüdür.

✓ Dil, din, örf, adet, gelenek ve görenekler, ahlak kuralları, giyim kuşam şekli, yemek çeşitleri kültürel unsurlardandır. Ayrıca eğlenme şekli, halk oyunları, düğün ve nişan törenleri, dini ve milli bayramlar, özel günler de toplumun kültürünü yansıtan öğelerdir.

Kültür, ülkeden ülkeye değişebileceği gibi bir ülke içinde bölgeden bölgeye hatta yöreden yöreye de değişebilir. Birbirine komşu olan iki köy arasında bile konuşma şivesi, düğün ve nişan geleneği, giyim ve kuşam şekli gibi kültürel değerler konusunda az ya da çok farklılık olabilir. Buna "**kültürel farklılık**" denir. Bir başka deyişle Kültürel farklılık kültürel öğelerin farklı bölgelerde veya ülkelerde çeşitli yönleriyle birbirinden farklı olmasıdır.

Dini inançlar, gelenekler, görenekler, örf ve adetler kültürün en önemli öğeleridir. Ülkemizde bu tip kültürel değerler özenle yaşatılmaktadır.

- ✓ Dini ve milli bayramlar,
- ✓ Halk oyunları
- ✓ Giyim - kuşam
- ✓ Barınma şekilleri
- ✓ Düğün ve nişan törenleri
- ✓ El sanatları
- ✓ Türkü ve fıkralar

Kültürel değerlerimizin yaşatılmasında önemli bir yere sahiptir.

Yörelere arasındaki bu kültürel farklılıkların sebepleri şunlardır:

- Türkiye'nin yeri, coğrafi konumu,
- Eğitim,
- Yüzey şekilleri,
- Gelenek ve görenekleri,
- İklimi ve bitki örtüsü kültürel farklılığın oluşmasında etkin nedenler arasında sayılabilir.

ZENGİN KÜLTÜRÜMÜZ

1) YEMEKLERİMİZ

Bölgenin iklimi ve bitki örtüsü insanların yaşamına, barınma ve beslenmesine etki eder. Yörelere arasında farklı ev tipi ve yemek çeşitleri görülür.

- ✓ Hayvancılıkla uğraşan Doğu Anadolu Bölgesi'nde daha çok et yemekleri yapılır.
- ✓ Karadeniz bölgesinde mısır unlu, hamsili, lahanalı yemekler bolca yapılır.
- ✓ Zeytin diyarı ege bölgesinde zeytinyağlılar
- ✓ Buğday ekiminin yaygın olduğu iç Anadolu bölgesinde unlu yiyecekler yaygındır.

Bazı yemeklerimiz ve tatlılarımız adeta bulunduğu bölge ile özdeşleşmiştir.

Mantı - salam sucuk	Kayseri
Tantuni	Mersin
Kara Lahana	Trabzon
Çay	Rize
Leblebi	Çorum
Elma	Amasya
Fındık	Ordu-Giresun
Keşkek	Aydın-Muğla
Haşhaş - kaymak	Afyon
İncir	Aydın
İzmir Köfte	İzmir
İnegöl Köfte - İskender - şeftali	Bursa
Kebap	Adana
Kayısı	Malatya
Şalgam Suyu	Adana
Dondurma	Kahramanmaraş

2) MİMARİ ESERLERİMİZ - BARINMA BİÇİMLERİMİZ

Kültürel zenginliğimizin bir başka kanıtı da mimari eserlerimizdir. Evler, köprüler, saraylar vb. gibi eserler tarihimizin tanıklarındır. Geçmişle günümüz arasında köprü olan bu eserler Türk mimarisinin en güzel örneklerini oluşturmaktadır. Bu kültürel öğelerimizin korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması hepimizin görevidir. Bu doğrultuda ülkemizin çeşitli bölgelerinde geleneksel Türk evleri koruma altına alınmıştır. **Safranbolu, Beypazarı, Amasya** evleri birer müze konumundadır.

Ege ve Akdeniz bölgesinde yazlar çok sıcak olduğundan evler kesme taştandır ve beyaza boyanır.

Karadeniz bölgesinde yağmurun sık yağması ve ormanların bol olmasından dolayı evler ağaçtandır ve evlerde çatı bulunur.

GDA ise yazın serin kışın sıcak olan toprak evlerde yaşanır.

3) EL SANATLARIMIZ

Diğer bir kültür öğemiz de el sanatlarımızdır. El emeği ve göz nuruyla oluşturulan el sanatlarımıza Anadolu insanının duyguları yansımıştır.

- Adıyaman ..... Kilim
Siirt ..... Battaniye
Isparta.....Halı
Bünyan(Kayseri) .....Halı
Kütahya..... Çinicilik-Porselen
Nevşehir..... Çömlekçilik
Afyon..... Mermer
Gaziantep..... Bakırcılık
Kastamonu.....baston
Eskişehir.....lüle taşı
Erzurum.....oltu taşı

4) FOLKLOR KÜLTÜRÜMÜZ

Belirli bir bölge halkı arasında ortak olan ve içinde halkoyunları, masallar, müzik, masallar, müzik, dans, efsaneler, atasözleri, şakaların yer aldığı kültür unsurlarının bütününe **folklor** denir.

Ülkemizde halk oyunları bölgelere göre çeşitlilik göstermektedir.

- ✓ Ege bölgesi düğünlerinde "zeybek"
- ✓ Karadeniz'de "horon"
- ✓ Güneydoğu Anadolu'da "halay"
- ✓ Trakya'da "hora",
- ✓ İç Anadolu'da ise "misket ve kaşık"

oyunu oynanır.

Türkülerimizin her birinin hikâyesi farklıdır. Sevinçlerimiz isteklerimiz hüznlerimiz türküye dönüşür. Başlangıçta söyleyeni belli değildir. Dilden dile dolaşır halka mal olur. Bu kültürel değerlerimizi yaşatanların başında aşıklar gelir:

- Karacaoğlan   Osmaniye
Dadaloğlu   Kayseri
Pir Sultan Abdal   Sivas
Koroğlu   Bolu
Neşet Ertaş   Kirsehir
Özay Gönüm   Denizli

5) BAYRAMLARIMIZ

Milli dini ve mevsimlik bayramlarımız vardır.

Dini bayramlarımız:

- ✓ KURBAN BAYRAMI
- ✓ RAMAZAN BAYRAMI

Milli bayramlarımız:

- ✓ 23 NİSAN ULUSAL EGEMENLİK VE ÇOCUK BAYRAMI
- ✓ 19 MAYIS ATATÜRK'Ü ANMA VE GENÇLİK BAYRAMI
- ✓ 30 AĞUSTOS ZAFER BAYRAMI
- ✓ 29 EKİM CUMHURİYET BAYRAMI

Mevsimlik bayramlarımız:

- ✓ NEVRUZ
- ✓ HİDİRELLEZ

Kültürel Birlik

Kültürümüz, milli birlik ve beraberliğimizi pekiştirmede önemli rol oynar. Milletimiz farklı kültürel değerleri paylaşarak zengin bir mirası ortaklaşa kullanmaktadır. Bölgelerimiz arasında bazı kültürel farklılıklar olsa da bu birliğimize zarar vermez. Aksine bu ülkemiz için zenginliktir. Bölgelere göre şive farklılığı olsa bile ülkemizin her yerinde Türkçe konuşulmaktadır.

Kültür zamanla değişime uğrayıp gelişebilir. Kültürün en önemli özelliği ulusal olmasıdır. Kültür birliği, milletin bütünleşmesini, devamlılığını sağlar. Kültürel değerlere sahip çıkan, koruyan, yaşatan milletler, birlik ve beraberliğini devam ettirirler. Çünkü kültür öğeleri insanları yakınlaştırır, bir arada yaşaması açısından da önemli yer tutar.

Bütün ortak değerlerimiz aynı milletin evlatları olduğumuzu hatırlatır.

BİZİM

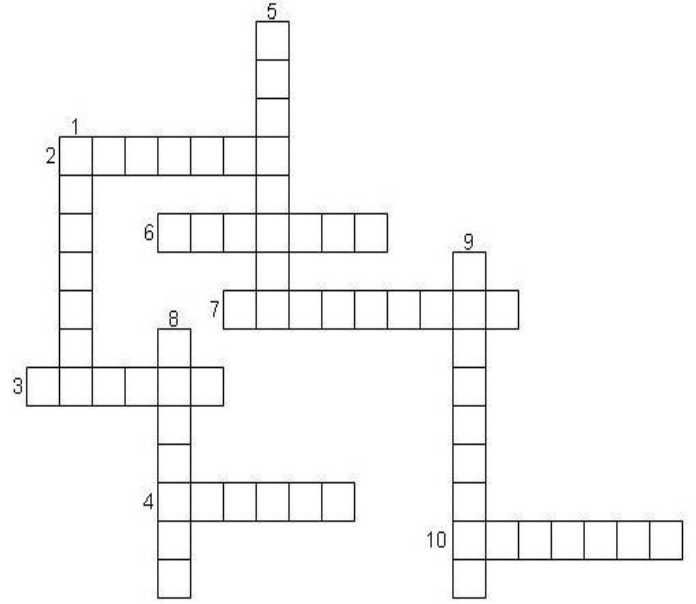
Soyumuz birdir bizim.
Suyumuz birdir bizim.
Geçmişimiz birdir bizim.
Yurdumuzda ayrılık olmaz.

Halay da bizim horon da bizim.
Doğusu da bizim batısı da bizim.
Bu vatan toprağı hepimizin.
Yurdumuzda ayrılık olmaz.

Yunus'u Mevlana'sı bizim.
Dertli Aşık Veysel'i bizim
Şarkısı, türküsü şiiri bizim.
Yurdumuzda ayrılık olmaz.

Önder PEKMEZCİ

- Aşağıdaki soruların yanıtları ile bulmacayı doldurunuz.

SORULAR

- 1.) Pastırması ve mantısı ile ünlü ilimiz.
- 2.) Karadeniz Bölgesi'ne özgü çalgı.
- 3.) Ankara'nın meşhur halk oyunu.
- 4.) Ege Bölgesi'nin halk oyunu.
- 5.) Eskişehir'de çıkarılıp işlenen taş.
- 6.) Halıları ve gülleri ile ünlü ilimiz.
- 7.) Edirne'nin ünlü tarihi yağlı güreşleri.
- 8.) Horozu ile ünlü ilimiz.
- 9.) Baklavası ile ünlü ilimiz.
- 10.) Oltu taşı işlemeciliği ile ünlü ilimiz.

AHMET KESKİN

SOSYAL BİLGİLER ÖÖĞRETMENİ

KONU 3: ATATÜRK'Ü ANLAMAK

KAVRAMLAR

Cumhuriyet: . Milletin, egemenliği kendi elinde tuttuğu ve bunu belirli süreler için seçtiği milletvekilleri aracılığıyla kullandığı yönetim biçimi:

Din: Tanrı'ya, doğüstü güçlere, çeşitli kutsal varlıklara inanmayı ve tapınmayı sistemleştiren toplumsal bir kurum,

Liderlik: Önder. Bir partinin veya bir kuruluşun en üst düzeyde yönetimiyle görevli kimse

Saltanat: Bir ülkede hükümdarın, padişahın, sultanın egemen olması

Savaş: Devletlerin diplomatik ilişkilerini keserek giriştikleri silahlı mücadele, harp, cenk

Vatan: Yurt, sıra, memleket.

Mili kültür: Sadece bir millete özgü olan kültür.

Kronoloji: Zaman bilimi. Sayıların veya rakamların belli bir düzen içinde dizilimi.

ATATÜRKÇÜLÜK

1905 yılında Mustafa Kemal Harp Akademisini bitirip ilk görev yeri olan Şam'a atandı. Şam'a gitmeden önce arkadaşlarıyla memleketin kötü gidişini düzeltmek amacıyla neler yapılabileceği konusunda bir araya geldi. Ve yıkılmakta olan Osmanlı Devletinden yeni bir Türk devleti çıkarmayı hedeflediğini belirtti.

Mustafa Kemal öğrencilik yıllarından itibaren ülkenin içinde bulunduğu duruma çözümler üretmiştir.

29 Ekim 1923 yılında cumhuriyet ilan edilmiş ve Osmanlı devleti yerini yeni Türk cumhuriyetine bırakmıştı. Bağımsızlık sağlandıktan sonra ülkenin her alanda kalkındırılması gerekiyordu.

Atatürk Türk milletini her alanda (Siyasi, ekonomik, kültürel, sosyal vb.) dünyadaki en ileri milletlerden biri haline getirmeyi amaçlıyordu. Onun bu hedefi Atatürkçü Düşünce Sistemini ortaya çıkarttı. Bu düşünce sisteminin diğer adı

ATATÜRKÇÜLÜK' tür.

Atatürkçülüğün amaçları:

- ✓ Tam bağımsızlık ve güçlü bir ülke
- ✓ Akıl ve bilimi rehber kılma modern bir ülke
- ✓ Toplumun refahını sağlama
- ✓ Türk milletini çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkarma

ATATÜRK İLKE VE İNKILÂPLARI

İlke: Kelime anlamıyla temel düşünce, temel inanç, prensip demektir.

İnkılâp: Toplum düzenini ve yapısını daha iyi duruma getirmek için yapılan köklü değişiklik, iyileştirme, devrim, reform.

Atatürk, ülkemizi çağdaş uygarlıklar düzeyine çıkarmak amacıyla bir dizi yenilik yapmıştır. Atatürk inkılâpları belirli bir düzen ve sıraya göre yapılmıştır. Hepsisi bir bütündür. Ancak incelemek ve açıklamak için belirli bölümlere ayırıyoruz.

ATATÜRK İLKELERİ

Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsız, demokratik ve çağdaş özellikler kazanması için bir takım ilkeler ortaya konulmuştur.

Atatürk ilkelerini öğrenmek ve davranış haline getirmek milli görevimizdir.

- 1- Cumhuriyetçilik
- 2- Milliyetçilik
- 3- Halkçılık
- 4- Laiklik
- 5- İnkılâpçılık
- 6- Devletçilik

Atatürk İlkelerinin Ortak Özellikleri:

- Türk toplumunun ihtiyaçlarından ve gerçeklerinden doğmuştur.
- Atatürk tarafından hem sözle hem de uygulama ile belirlenmiştir. Dış baskı ve zorlama yoktur.
- Bir bütündür, birbirlerinden ayrılamazlar.
- Temelinde cumhuriyet ve demokrasi vardır.
- Tam bağımsızlık esastır.
- Laik, demokratik, sosyaldır ve hukuka dayanır.
- Evrensel ve barışçıdır
- Taklitçi değildir.
- Hak ve hürriyetleri koruyucudur.
- Akılcı ve biliseldir.

CUMHURİYETÇİLİK

Cumhur, kelime anlamı olarak halk demektir. Cumhuriyet, demokratik bir yönetim şeklidir. Halkın kendi kendini yönetmesi cumhuriyetçiliğin temel amacıdır. Cumhuriyet yönetiminde egemenlik millete aittir. Türk milleti seçtiği milletvekilleri aracılığıyla kendini yönetir.

Ulusal egemenlik, seçim, ulusal irade, çok partili seçim, seçme ve seçilme hakkı gibi kavramlar bu ilkeyle alakalıdır.

Özellikleri:

- Devlet başkanı ve milletvekilleri seçimle belirlenir ve belli süreler için seçilirler.
- Ülke, halkın seçtiği vekiller tarafından yönetilir.
- Yönetimde demokrasi esastır.
- Vatandaşların hak ve özgürlükleri devlet koruması altına alınmıştır.
- Devlet işleyişi anayasa ve yasalara göre yapılır.
- Diğer ilkelerin temelinde bu ilke vardır.
- Herkes kanun önünde eşittir

Cumhuriyetçilik İlkesi Doğrultusunda Gerçekleşen

İnkılaplar:

- Saltanatın kaldırılması
- TBMM'nin açılması
- Cumhuriyetin ilan edilmesi
- Halifeliğin kaldırılması
- Birden fazla siyasi partinin kurulması
- Kadınlara seçme seçilme hakkının verilmesi
- Anayasanın hazırlanması

"Türk milletinin karakter ve adetlerine en uygun idare cumhuriyettir."

M. Kemal Atatürk

MİLLİYETÇİLİK

Milliyetçilik; milletini sevmek, milletini yüceltmek, birlik ve beraberliğin korunması için çalışmaktır.

. Atatürk milliyetçiliği, Türk ulusunun bağımsızlığını her şeyin üstünde tutar. Akılcıdır, gerçekçidir. Ortak vatan, dil ve kader birliği kavramları bu ilkeyle ilgilidir.

Özellikleri:

- ✓ Milli birlik ve beraberliği esas alır.
- ✓ Milletini seven herkes ülkesinin kalkınması için çalışmalıdır.
- ✓ Kendisini Türk ulusuna adayan herkes Türk'tür, ilkesini benimser.
- ✓ Kaynağını Kurtuluş Savaşı oluşturur. Çünkü milliyetçilik ilkesi Kurtuluş Savaşı kazanılmasında etkin bir rol oynamıştır.
- ✓ Birleştirici ve bütünleştiricidir.
- ✓ Irkçılığa karşıdır: Türk ulusuna bağlı olan, kendini Türk sayan herkes Türk milletinin bireyidir

Milliyetçilik İlkesi Doğrultusunda Gerçekleşen

İnkılaplar:

- ✓ Türk Dil Kurumunun açılması
- ✓ Kurtuluş Savaşı'nın kazanılması
- ✓ Türk Tarih Kurumunun açılması
- ✓ Yeni Türk Devleti'nin kurulması
- ✓ İstiklâl Marşı'nın kabulü
- ✓ Kabotaj Kanununun kabulü
- ✓ Harf İnkılabı
- ✓ Saltanatın kaldırılması
- ✓ Tevhidi tedrisat Kanunu
- ✓ TBMM'nin açılması

"Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türk halkına Türk milleti denir. Diyarbakırlı, Vanlı, Erzurumlu, Trakyalı hep bir soyun evlatları ve aynı cevherin damarlarıdır. "

M. Kemal Atatürk

HALKÇILIK

Halk: Bir ülkede yaşayan, o ülkeyi bilen, geleceğini o ülkeye bağlamış, o ülkeyi vatan bilen insan topluluğudur.

Halkçılık, devletin siyasi, ekonomik ve kültürel alandaki hizmetlerin tüm halka yönelik olmasını amaçlayan bir ilkedir. Halkın eşitliğini, refah ve mutluluğunu amaçlar.

Özellikleri:

- Halk devlet yönetimine katılır. Temelinde demokrasi vardır.
- Herkes kanunlar önünde eşit haklara sahiptir.
- Cumhuriyetçiliğin ve milliyetçiliğin doğal bir sonucudur.
- Toplumda sınıf ayrımına karşıdır. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye ayrıcalık tanınmaz.
- Eşitlik, dayanışma, sosyal devlet bu ilkeyle ilgilidir.

Halkçılık İlkesi Doğrultusunda Gerçekleşen

İnkılaplar:

- Saltanatın kaldırılıp, cumhuriyet yönetimine geçilmesi.
- Türk Medeni Kanunu'nun kabul edilmesi
- Tekke, zaviye ve türbelerin kaldırılması
- Tevhidi Tedrisat Kanunu'nun kabulü
- Kılık kıyafette değişiklik yapılması
- Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi
- Aşar vergisinin kaldırılması
- Soyadı Kanunu'nun çıkarılması
- Hastane ve sağlık ocaklarının açılması

"Bizim görüşümüzdür - ki halkçılık - kuvvetin, kudretin, egemenliğin halka verilmesidir, halkın elinde bulundurulmasıdır."

M. Kemal Atatürk

DEVLETÇİLİK

Ekonomide devletin vatandaş ile iş birliği içinde çalışmasıdır.

Devletin ekonomik hayatın içinde yer almasıdır. Yani gerektiğinde fabrika ve şirket kurup işletmesidir. Bu ilke ekonomiyle ilgilidir.

Devletçilik ilkesi, büyük sermaye gerektiren ağır sanayi işletmelerinin kurulması amacıyla uygulamaya konmuştur. Bu sayede demir çelik, dokuma, cam ve şeker dalları kısa sürede kurulmuştur.

Devletçilik ilkesi, ekonomik kalkınmanın yanında sosyal ve kültürel kalkınmayı da amaçlar.

Devletçilik ilkesi sayesinde temel ihtiyaçlar ülke içinden karşılanır hale gelmiştir.

Özellikleri:

- Devletin ekonomik, sosyal ve kültürel alanda kalkınmasını amaçlamıştır.
- Vatandaşların özel iş yerleri kurmalarını destekler ve örnek olur.
- Devlet, ülkedeki ekonomik kaynakları belirler ve işletir.
- Ekonomi, yatırım, kamulaştırma bu ilkeyle ilgilidir.

Devletçilik İlkesi Doğrultusunda Gerçekleşen İnkılaplar:

- İzmir İktisat Kongresi'nin yapılması.
  - Sümerbank (1933 yılında kurulmuş ticari nitelikte mal üreten kuruluş) ve Etibank(1935 yılında Atatürk'ün direktifi ile Türkiye'nin yeraltı kaynaklarını işletmek ve değerlendirmek üzere kuruldu) gibi devlet bankalarının kurulması
  - Karabük Demir-Çelik Fabrikasının devlet tarafından kurulması
  - Tarımda modern yöntemlerin uygulanması
  - Maden Tetkik Arama Enstitüsünün (MTA) açılması
  - Kabotaj Kanunu'nun kabulü
  - Demir yollarının devletleştirilmesi
  - Şeker, çimento, demir - çelik fabrikalarının kurulması
- "Siyasi zaferler ne kadar büyük olurlarsa olsunlar ekonomik zaferlerle taçlandırılmadıkça meydana gelen zaferler devamlı olamaz, az zamanda söner"
- M. Kemal Atatürk

LAİKLİK

Laiklik; din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması, devlet kurumlarının ve kurallarının dini ilkelere değil, akla ve bilime dayandırılmasıdır. Laiklik ilkesinin kabul edilmesiyle devlet yönetimi akla ve bilime dayandırılmıştır. Türk toplumunun çağdaşlaşma yolu açılmıştır.

Özellikleri:

- ✓ Devlet yönetiminde din ve devlet işleri birbirinden ayrı tutulur.
- ✓ Akla ve bilime önem verilir, yasalar din kurallarına dayandırılmaz.
- ✓ Düşünce ve inanca saygı esastır. Herkesin inanç ve vicdan özgürlüğü vardır.
- ✓ Devlet dini inançlarından dolayı kanun önünde ayırım gözetmez.

Laiklik İlkesi Doğrultusunda Gerçekleşen İnkılâplar:

- ✓ Saltanatın kaldırılması
- ✓ Halifeliğin kaldırılması
- ✓ Türk Medeni Kanunu'nun kabul edilmesi
- ✓ Medreselerin kapatılması
- ✓ Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması

- ✓ Diyanet Din İşleri Başkanlığı'nın kurulması
  - ✓ Anayasadan "Devletin dini İslâm'dır" maddesinin kaldırılması
  - ✓ Tevhidi Tedrisat Kanunu'nun kabul edilmesi
- Dikkat! 1937'de laiklik ilkesi anayasaya girmiştir.**

"Din gerekli bir kurumdur. Dinsiz ulusların devamına olanak yoktur. Şurası var ki din Allah ile kul arasındaki bağlılıktır."

"Bizim dinimiz akla ve mantığa en uygun en doğal dindir. Bir dinin doğal olması için akla mantığa tekniğe ve bilme uygun olması gerekir. Bizim dinimiz bunlara tamamen uygundur. "

M. Kemal Atatürk

İNKILÂPÇILIK

İnkılâp: Eskimiş, çağdışı kalmış bir toplum ve devlet düzeninin daha iyi bir duruma getirilmesi için yapılan köklü değişikliklerdir.

İnkılâpçılık ilkesi; Türk toplumunun sürekli gelişmeye, yenileşmeye açık olmasını sağlamıştır.

İnkılâpçılık ilkesi sürekli yeniyi, iyiyi, güzeli esas almıştır.

Özellikleri:

- ✓ Kurumların sürekli yenilenmesi, çağa ayak uydurması anlamına gelir.
- ✓ Gelişmesi durmuş olan bütün kurum ve kuruluşları kaldırıp yerine daha yeni ve daha çağdaş olanını getirir.
- ✓ Bütün yenilikler bu ilke doğrultusunda yapılmıştır.

NOT; Gerçekleştirilen bütün inkılâplar bu ilkenin uygulama örnekleridir.

"Yaptığımız ve yapmakta olduğumuz inkılâpların gayesi, Türkiye Cumhuriyeti halkını tamamen çağdaş ve bütün anlam ve görünüşüyle medeni bir toplum haline ulaştırmaktır."

M. Kemal Atatürk

Atatürk inkılaplarını beş ana grupta toplayabiliriz.

Bunlar:

- ❖ Siyasal(yönetim) alanda inkılâplar,
- ❖ Hukuk (adalet) alanında inkılâplar,
- ❖ Toplumsal(Günlük yaşam) alandaki inkılâplar,
- ❖ Eğitim ve kültürel alanındaki inkılâplar,
- ❖ Ekonomi ve bayındırlık alanında yapılan inkılâplardır.

SİYASAL ALANDA İNKILAPLAR:

Ülkenin yönetimi, egemenliğin kullanılması gibi alanlarda yapılan inkılâplardır.

İNKILÂP ÖNCESİ

- Devletin başında padişah bulunurdu.
- Padişahlık babadan oğla geçendi.
- Padişah aynı zamanda dini liderdi yani halifeydi.
- Halkın yönetime katılma hakkı yoktu.
- Padişah ölünceye kadar görevini devam ettirirdi.

İNKILÂP SONRASI

1. Türkiye Büyük Millet Meclisinin Açılması:

Kurtuluş Savaşı'nın devam ettiği günlerde,23

Nisan 1920'de TBMM açıldı. Böylece yeni Türk devleti kurulmuş oldu. Meclisin aldığı kararla egemenlik hakkı padişah'tan millete geçmiş oldu.

2. Saltanatın Kaldırılması:

TBMM, 1 Kasım 1922'de saltanatı kaldırdı. Böylece hem Osmanlı Devleti hem de padişahlık ortadan kalmış oldu. Türkiye'de egemenliği millete ait olduğu kesinlik kazanmış oldu.

3. Cumhuriyetin İlan Edilmesi:

Kurtuluş Savaşı sırasında yeni sorunlar yaşamamak için yeni devletin yönetim şeklinin ne olacağı konuşulmamıştı. Savaş kazanıldıktan sonra bu durum gündeme geldi. Atatürk'ün çabaları ile 29 Ekim 1923'te cumhuriyet ilan edildi. Böylece millet egemenliğine en uygun yönetim şekli benimsenmiş oldu.

4. Halifeliğin Kaldırılması:

Osmanlı Devleti zamanında padişahlık ve halifelik görevi birlikte yürütülüyordu. Saltanatın kaldırılmasından sonra halifelik bir süre devam etmişti. Ancak bu durum ülkede din ve devlet başkanlığı şeklinde ikiliğe neden oluyordu. Üstelik inkılaplara ve cumhuriyete karşı olanlar eski rejime dönmek için halifeliği kullanıyordu. Bunun üzerine 3 Mart 1924'te halifelik kaldırıldı. Böylece laikleşme yolunda en önemli adım atıldı. Cumhuriyetin temelleri sağlamlaştırılarak inkılapların yapılması kolaylaştırıldı.

5. Siyasi Partilerin Kurulması:

Atatürk farklı görüş ve düşüncelerin yönetimde yer almasını istiyordu. Bunun için çok partili hayata geçmek istiyordu. Atatürk'ün girişleri ile siyasi partiler kurulmuştur. Ancak kurulan yeni partiler inkılap ve cumhuriyet karşıtlarının eline geçtiğinden kapatılmak zorunda kalmıştır.

HUKUK ALANINDA İNKILAPLAR

Toplum için vatandaşların birbirleriyle ve devletle olan ilişkilerini düzenleyen kurallar vardır. Bunlardan biri de hukuk kurallarıdır.

İNKILÂP ÖNCESİ

- Anayasa hükümleri dini kurallara dayanıyordu.
- Mahkemelerin başında kadılar vardı.
- Boşanma hakkı erkeğe tanınmıştı.
- Kız çocukları mirastan daha az pay alıyordu.
- Bir erkek dört kadınla evlenebilirdi.

İNKILÂP SONRASI

1. Anayasaların Yapılması:

Atatürk, Kurtuluş Savaşı'nın devam ettiği günlerde bir anayasa hazırlanmasını sağlamıştı. 1921'de Teşkilat-ı Esasiye adıyla kabul edilen bu anayasada önemli eksikler vardı. Bu nedenle 1924'te yeni bir anayasa yapılmıştır.

2. Türk Medeni Kanunu'nun Kabul Edilmesi:

Toplum yaşamında evlenme, boşanma, miras gibi konuları düzenleyen yasalara "Medeni Kanun" denilir. Atatürk, Türk Medeni Kanunu'nun çıkarılmasını sağlayarak aile hukukunda kadın erkek eşitliği konusunda önemli yenilikler getirmiştir.

(17 Şubat 1926) (İsviçre'den alınmıştır.)

- Resmi nikâh ve tek eşle evlilik esası getirildi.
- Boşanma hakkı kadına da tanınmıştır.
- Mirastan kadınlarında pay alması sağlanmıştır.

NOT: İsviçre'den Borçlar Kanunu (1928)

Almanya'dan Ticaret kanun (1928)

İtalya'dan Ceza kanunu (1928) alınmıştır.

3. Kadınlara Siyasal Hakların Verilmesi:

Atatürk'ün çabalarıyla kadınlara seçme ve seçilme hakkı tanınmıştır. Böylece siyasal alanda kadın erkek eşitliği sağlanmış, kadınlarda ülke yönetimine katılmaya başlamıştır.

1930...Belediye

1933...Muhtarlık

1934...Vekillik

EĞİTİM ALANINDA İNKILAPLAR

Türk milletinin uygar ve çağdaş bir ulus olmasını hedefleyen Atatürk eğitim alanında köklü yeniliklerin yapılmasını sağlamıştır.

İNKILÂP ÖNCESİ

- Okullarda Arap alfabesi kullanılıyordu.
- Okullar tek bir merkeze bağlı değildi.
- Daha çok dini eğitim veren medreseler yaygındı.
- Ülkede eğitim birliği yoktu.

- Okullarda kız erkeklere ayrı sınıflarda eğitim veriliyordu.
- Yetişkinlerde okuma yazma bilen sayısı çok azdı.
- Modern eğitim verecek öğretmen sayısı çok azdı.

İNKILÂP SONRASI

1. Eğitim ve Öğretimde Birliğin Sağlanması (Tevhidi-i Tedrisat Kanunu - 3 Mart 1924)

Osmanlı Devleti zamanında temel eğitim kurumları medreselerdi. Ancak Osmanlı Devleti'nin son yılların da devlet tarafından Avrupa tarzında eğitim veren okullar açılmıştı. Ayrıca azınlıklara ve yabancılara da okul açma izni verilmişti. Bu durum eğitimde karışıklığa ve ikiliğe yol açıyordu.

Atatürk, Tevhidi-i Tedrisat (Eğitim Öğretim Birliği) Kanunu'nun çıkarılmasını sağlamıştır.

Böylece :

- Türkiye'deki bütün eğitim kurumları MEB'e bağlanmıştır.
- Okullarda kız erkek ayrımına son verilmiş, sınıflar karma olmuştur.
- Ayrıca çağın gereklerine uyum sağlamayan medreseler kapatılmıştır.
- Eğitim kaynaklı kültür çatışması önlenmiştir.

2. Harf İnkılâbı:

Osmanlı devleti zamanında Arap alfabesi kullanılıyordu. Bu alfabe hem Türkçenin yapısına uygun değil, hem de okuma yazması zordu. Bu nedenle Mustafa Kemal, 1 Kasım 1928'de Harf İnkılâbı'nın yapılmasını sağlamıştır.

Atatürk, okuma yazma oranını artırmak için millet mekteplerini açtırmıştır. Bu okullarda yaşlı- genç, kadın-erkek herkese okuma yazma öğretilmeye çalışılmıştır.

Okuma yazma seferberliği başlamıştır.

Okul ve öğretmen sayısı artmıştır.

3. Türk Tarih ve Türk Dil Kurumunun Kurulması:

Atatürk, Türk tarihi ile ilgili doğru ve ayrıntılı bilgilere ulaşmak, Türklerin dünya medeniyetine katkılarını ortaya koymak, köklü bir tarihe sahip olduğumuzu kanıtlamak için Türk Tarih Kurumunu kurdu muştur. (1931)

Türk dilini araştırmak ve geliştirmek, yabancı dillerin etkisinden kurtarmak ve bilim dili haline getirmek için Türk Dil Kurumunu kurdu muştur. (1932)

4. Çağdaş Eğitim ve Sanat Anlayışının Geliştirilmesi:

Atatürk, ülkemizde eğitimin gelişmesi için üniversitelerin kurulmasını sağlamıştır.

Sanatın gelişmesi için de, güzel sanatlara önem verilmiş, devlet konservatuarının açılmasını sağlamıştır.

TOPLUMSAL ALANDA (GÜNLÜK YAŞAM)

İNKILÂPLAR:

İNKILÂP ÖNCESİ

- İnsanların soyadları yoktu. Bu yüzden resmi işlemlerde karışıklılar yaşanıyor du.
- Hicri ve Rumi takvim kullanılıyor du.
- Uzunluklar arşın (*Açılmış iki kol arasındaki uzunluk.*), endaze (*65 santimetrelik uzunluk ölçüsü*) ile ölçülürdü.
- Alaturka saat kullanılıyor du. (*günesin batısında 12'yi gösterecek şekilde ayarlanmış saat*)
- Ağırlık ölçü birimi okka idi. (*1 okka 1283 gramdır*)
- Hafta tatili Cuma günüydü.
- Kıyafet olarak fes, şalvar, peçe, çarşaf yaygın olarak kullanılıyor du. Yani kılık kıyafet birliği yoktu. Farklı din ve millet mensup insanlar, farklı sosyal gruplar ile devlet memurları farklı kıyafetler giyerlerdi.

İNKILÂP SONRASI

Atatürk, toplumsal alanda yaptığı inkılaplarda günlük hayatı kolaylaştırmayı ve milli birliği sağlamayı amaçlamıştır.

1. Kılık Kıyafette Yenilik (1934)

Osmanlı devleti zamanında ülkede kılık kıyafet birliği yoktu. Bu durum toplumda ayrılıklara neden olduğundan milli birliğe zarar veriyordu.

Ayrıca Mustafa Kemal, Türk milletinin dış görünüşü olarak da çağdaş olmasını istiyordu. Bu nedenle kılık kıyafette alanında bazı yenilikler yapıldı.

- Şapka Giyilmesi Hakkında Kanun çıkarıldı. (1925)
- Fes ve sarık yasaklandı.
- Her dinin en üst din adamları dışındakilerin dini kıyafetle gezmesi yasaklandı.

2. Takvim, Saat- Ölçü ve Tartıda Yenilik:

Osmanlı devleti zamanında, zaman ölçüsü olan takvim saat ile uzunluk ve ağırlık ölçüleri konusunda birlik yoktu. Bu durum hem ülke içindeki hem de yabancı ülkelerle yapılan ticareti güçleştiriyordu. Bundan dolayı takvim ve saat kanunları çıkarıldı.

- Hicri ve Rumi takvim kaldırılıp tüm dünyanın kullandığı Miladi Takvim'e geçildi. (26 Aralık 1926)
- Alaturka saat yerinede milletler arası saat sistemine geçildi. 2(Ocak 1926)
- 1931'de Ölçüler Kanunu çıkarıldı. Tüm dünya ülkelerinin kullandığı uzunluk ölçüsü olarak metre,

ağırlık ölçüsü olarak kilogram sıvı ölçüsü olarak da litre kabul edilmiştir.

- 1935'te hafta tatili cuma gününden Pazar gününe alınmıştır.

3. Soyadı Kanunu'nun Çıkarılması (21 Haziran 1934)

Osmanlı Devleti zamanında soyadı yoktu. Devlet kayıtlarında isimlerin yanına baba adı doğum yeri ve lakabı yazılıyordu. Ancak bu durum özellikle vergi ve askerlik konusunda karışıklıklara yol açıyordu. Soyadı Kanunu çıkarılarak herkesin bir soyadı alması kararlaştırıldı.

TBMM, Mustafa Kemal'e "Atatürk" soyadını vermiştir.

4. Din Kurumlarının Düzenlenmesi:

Atatürk, dinin ve din kurumlarının kullanılarak halkın sömürülmesine karşıydı. Birer dini kurum olan tekke, zaviye ve türbeler dini duygular kullanılarak halkın sömürüldüğü yerler olmuştu. Bu nedenle 1925'te çıkarılan bir kanunla tekke, zaviye ve türbeler kapatıldı.

EKONOMİ ALANINDA YAPILAN İNKILAPLAR

Bir ülkenin yükselip çağdaş ve uygar bir toplum haline gelmesini sağlayan en önemli unsur ekonomidir. Ekonomik durumu zayıf olan devletler gelişemezler. Eğitim, sağlık, bayındırlık gibi sorunlarını çözemezler. Hatta çoğu zaman bağımsızlığını bile koruyamazlar. Bundan dolayı Atatürk, ekonomi alanında da yenilikler yapılmasını sağlamıştır.

İNKILÂP ÖNCESİ

- Tarım çok geri kalmıştı. Üretimde eski yöntemler kullanılıyordu.
- Çiftçi ağır vergiler altında eziliyordu. (Aşar vergisi)
- Üretilen ürünler yol olmadığı için dağıtılıp satılamıyordu.
- Sanayi kuruluşları ve fabrikalar yok denecek kadar azdı.
- Limanlar ve demir yolları yabancıların elindeydi.

1. Tarım Alanında Yapılan Yenilikler:

Tarımda ıslah edilmiş tohum, gübre ve makine kullanılması teşvik edilmeye başlanmıştır. Örnek çiftlikler kurulmuş, ziraat okulları açılmıştır. Köylüden alınan aşar vergisi kaldırılmıştır.

2. Sanayi Alanında Yapılan Yenilikler:

Sanayinin gelişmesi için "Sanayiye Teşvik Kanunu" çıkarılarak sanayi kuruluşlarının kurulması ve özel teşebbüsün desteklenmesi amaçlanmıştır. Devletçilik ilkesi benimsenerek "I. Beş Yıllık Kalkınma Planı" uygulanmaya başlanmıştır.

3. Milli Ekonomi Politikasının Benimsenmesi:

Mustafa Kemal, ekonomik sorunları görmek ve çözüm üretmek için İzmir'de İktisat Kongresi'ni toplamıştır. Bu kongrede milli ekonominin kurulması ve hammaddesi ülke içinde olan sanayi kuruluşlarına öncelik verilmesi kararlaştırılmıştır.

4. Kabotaj Kanunu'nun Çıkarılması:

Kabotaj Kanunu çıkarılarak Türk limanları arasında gemi işletme hakkı yabancılardan alınarak millileştirilmiştir.

5. Bayındırlık Faaliyetleri:

Osmanlı Devleti zamanında yeterli yol yapılmamıştı. Devletin son zamanlarında yapılan bir miktar demir yolu dışında ulaşım ilkel yollarla yapılıyordu. Cumhuriyetin kurulmasından sonra Atatürk, ülkenin gelişmesi için demir yolu ve kara yolu yapımına ağırlık verilmesini sağlamıştır. Düzenli kentleşmeyi sağlamak için şehir planlamacılığına önem verilmiştir.

ATATÜRK İLKELERİNE SAHİP ÇIKIYORUZ

Türkiye Cumhuriyeti'nin temeli Atatürk ilke ve inkılâplarıdır. Bu nedenle bu ilke ve inkılâplara sahip çıkmak, onları davranış haline getirmek ve gelecek nesillere aktarmak her Türk evladının görevidir. Biz bu ilkelere sahip çıkıp devamlılığını sağlarsak ülkemiz daha ileri daha güzele doğru gidecektir.

Kavramlar

Bağımsızlık ve özgürlük
Vatan ve millet sevgisi
Güçlü ekonomi
Çağdaş uygarlık
Milli kültür
Akıl ve bilim
Eşitlik
Millet egemenliği
Milli dil ve tarih

İlgili olduğu ilkeler

Milliyetçilik
Milliyetçilik
Devletçilik
İnkılâpçılık
Milliyetçilik
Laiklik
Halkçılık
Cumhuriyetçilik
Milliyetçilik

ATATÜRK'ÜN SON GÜNLERİ

Atatürk'ün Türk milletini hak ettiği çağdaş toplumlar seviyesine çıkarmak için ülke içinde pek çok inkılap geçirmiştir.

Milletine, iyinin ve doğrunun yolunu gösterdi. Kendisini düşünmeden yaptığı bu çalışmalar genç sayılabilecek bir yaşta sağlığının bozulmasına neden oldu.

1938 yılı başlarında Bursa'ya yaptığı bir gezi sırasında hastalanan Atatürk Çankaya Köşk'ünde bir süre dinlendi. Sağlık kontrolünden geçirildi.

Mayıs ayında güney illerini kapsayan bir inceleme gezisi kendisini yorduğu için yeniden hastalandı. Ankara'ya döndü. Oradan da tedavi olmak ve dinlenmek için İstanbul'a gitti. Ancak aynı dönemlerde dış politikada da hayati gelişmeler yaşanmaktaydı.

Fransa'nın Hatay'dan çekilmesinden sonra Hatay'ın durumu belirsiz bir hal almıştı. Atatürk, Hatay'ın Türkiye'ye katılmasına büyük önem vermekteydi. Bu nedenle doktorların kesin dinlenmesi talimatına rağmen Hatay'a gitti. Burada incelemelerde bulundu. Bu durum Hatay halkı üzerinde önemli etki bıraktı.

Bu yoğun tempo Atatürk'ün hastalığının artmasına neden oldu. Tüm dünyaya örnek olan büyük önder, 10 Kasım 1938 yılında saat dokuzu beş gece İstanbul Dolmabahçe Sarayı'nda hayata gözlerini yumdu. Bu haber Türk milletini ve bütün dünyayı derin bir üzüntüye boğdu.

19 Kasım günü naaşı, top arabasıyla Gülhane Parkı'na götürüldü. Buradan Yavuz zırhlısı ile İzmit'e oradan da özel bir trenle Ankara'ya getirildi. 21 Kasım 1938 tarihinde yabancı devletlerin de gönderdiği askeri birliklerle temsil ettiği büyük bir devlet töreni yapıldı. Naşı, Etnografya Müzesi'nde hazırlanan geçici kabre konuldu. 1953 yılında etnografya müzesinde alınarak Anıtkabir'e nakledildi. Atatürk servetini TDK ve TTK 'ya bağışlamıştır.

AHMET KESKİN
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENİ

